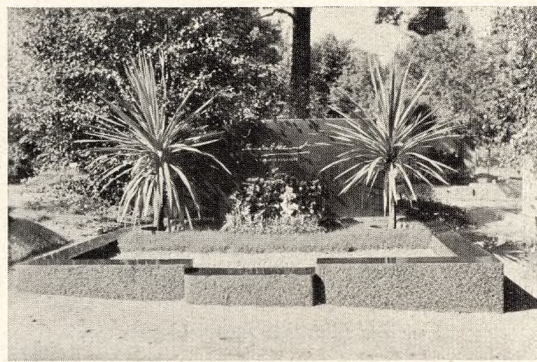
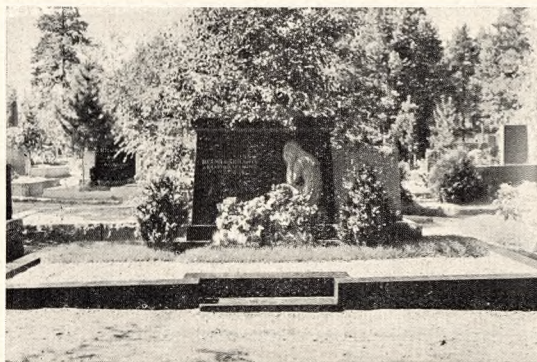

slaget). Harboøre rummer en Fællesgrav for 25 tyske Marinesoldater, stammende fra en forulykket Minestryger (1916) (se „V. K.“ V., S. 9), desuden en Enkelgrav for en tysk Flyverløjtnant, nemlig en Præstesøn, skudt ned fra sin Zeppeliner ved Ostende, og af Bølgerne ført op til den barske Klit. Ogsaa en Englænder ligger der, — „Kendt hos Gud“, men uden Navn for Mennesker. Langs ned ad Kysten har Klitkirkegaardene bl. a. i Agger, Fjaltring, Søndervig, Børsmose, Esbjerg o. s. v. gemt Soldaterne i deres Sand, og Hjemlandets Autoriteter har her ligesom andetsteds sørget for, at der dog kom et Mindesmærke paa deres Grave. For en enkelt Gravs Vedkommende kan der ved Mindedage komme Penge til en stedlig Gartner eller Graver med Anmodning om at lægge Blomster paa den Faldnes Grav, og i visse Tilfælde har Paarørende ogsaa aflagt Besøg ved Graven; dette hører dog til Sjældenhederne. Men naar Klitboen, særligt Kvinden, gaar paa Kirkegaarden, har hun ofte en Blomst tilovers for de Fremmede, der fandt Hvile paa Sognets Kirkegaard, og de unge Piger fletter Soldaterne Mindekranse. Gennem disse Døde, som den store Krig har skyllet ind til vort Fredens Land, forstaar man ligesom bedre, hvad de krigsførende Nationer har lidt og har mistet. De Døde har bragt den sande Virkelighed og Vederstyggelighed ved Kri-gen nær til Sognet; de har lært Klitboen, at han er blevet forskaanet for noget frygteligt. De Blomster, der lægges paa de Fremmedes Grave, lægges derfor ogsaa i Taknemmelighed over, at vi gik fri.

Billeder af Åbo Kirkegaarde i Finland.

Af Toivo Silen.

I Gravstenene og i andre Mindesmærker paa Åbo Kirkegaarde kan der læses Udviklingens Fremgang og Modens Skiften under det sidste Aarhundrede. En Gartnerens Øjne falder specielt paa Gravstedernes Tilplantninger og Blomsterrabatter, — og disse er ogsaa af ganske særlig høj Standard. Paa den gamle Kirkegaard har man selvfølgelig i selve Anlægget ikke kunnet gennemføre betydelige Forandringer, men enkelte af Gravstederne er i god Stand. Den virker især med sine skyggefulde Alléer, mange smukke Mindesmærker og sine velpassede Plantninger andagtsfuldt og højtideligt paa Vandrerens. Paa den nye Kirkegaard er Gravstederne i hver Afdeling af samme Stil, og alle er vel passede. Den Blomst, der især dominerer, er Knoldbegonia. Et mægtigt Blomsterhav gør sin kolossale Virkning, og man udbryder: „Hvor er der dog smukt her —, her vilde vi være altid“. —

[To Gravsteder fra Åbo Kirkegaard, Finland.